

Poročilo o izvajanju projekta RAZVIJANJE POZITIVNEGA SAMOVREDNOTENJA RANLJIVIH OTROK

**Izvedbo projekta je v okviru programov
s področja varovanja in krepitve zdravja v letih od 2020 do 2022,
sofinanciralo Ministrstvo za zdravje RS**

RAZVIJANJE POZITIVNEGA SAMOVREDNOTENJA RANLIVIH OTROK

Glavni namen programa, ki smo ga v letih 2020, 2021 in 2022 izvajali v sklopu projekta »RAZVIJANJE POZITIVNEGA SAMOVREDNOTENJA RANLIVIH OTROK«, ob podpori Ministrstva za zdravje RS, je bil izboljšati samopodobo ranljivih skupin učencev, ter jim s tem omogočiti zdrav osebnostni razvoj in povečati njihovo socialno vključenost. Izvajanje projekta naj bi pripomoglo k izboljšanju psihične odpornosti in zmanjšanju stopnje ogroženosti pri mladostnikih s težavami v odraščanju.

Z izvajanjem 3-letnega projekta »RAZVIJANJE POZITIVNEGA SAMOVREDNOTENJA RANLIVIH OTROK«, ki je bil izbran za sofinanciranje v sklopu razvojnih projektov Ministrstva za zdravje RS, smo začeli že spomladi leta 2020, ko smo na podlagi doseženih dogovorov z nekaterimi osnovnimi šolami, ter pridobljenih pisnih soglasij njihovih vodstev, vanj vključili 10 naslednjih vzgojno-izobraževalnih ustanov iz vse Slovenije:

- IV. OŠ Celje
- OŠ Brezovica
- OŠ Elvire Vatovec Prade
- OŠ Hajdina
- OŠ Hruševac Šentjur
- OŠ Jakoba Aljaža
- OŠ Miroslava Vilharja Postojna
- OŠ Naklo
- OŠ Puconci
- OŠ Veržej

V projektu so sodelovali učenci osnovnih šol v starosti od 7. do 14. leta. Izbiro razredov in skupin otrok in mladostnikov, ki so sodelovali v projektu smo prepustili mentorjem, ki so se o tem odločali samostojno, glede na obstoječo problematiko na njihovi šoli.

Za vse vključene učence je bilo potrebno predhodno pridobiti pisno soglasje njihovih staršev, da dovolijo svojim otrokom sodelovati v tem projektu in izpolniti potrebne analize oz. teste. Med vsemi učenci je bilo nekaj takih, za katere starši niso podali pisnih soglasij za izpolnjevanje testov (začetna in končna AMS), lahko pa so sodelovali v programu oz. se udeleževali delavnic.

Z namenom izvajanja programa je bilo potrebno najprej izobraziti in usposobiti mentorje, kar je potekalo v sklopu izobraževanja in usposabljanja po programu RAZVIJANJE POZITIVNEGA SAMOVREDNOTENJA OTROK IN MLADOSTNIKOV, 1. in 2. del programa BASE, v katerega sta se iz vsake šole vključila po dva izbrana strokovna delavca – bodoča mentorja programa.

Posvet **OBČUTEK LASTNE VREDNOSTI KOT NAČIN PREPREČEVANJA NESOCIALNEGA VEDENJA** oz. 1. del Usposabljanja za mentorje programa BASE v trajanju 16 ur, je bil izveden v Ljubljani, dne 6. in 7. marca 2020. Nadaljnje usposabljanje strokovnih delavcev v sklopu seminarja **RAZVIJANJE POZITIVNEGA SAMOVREDNOTENJA OTROK IN MLADOSTNIKOV** oz. 2. del Usposabljanja za mentorje programa BASE, v trajanju 16 ur, smo izvedli dne 26. in 27. junija 2020, na podlagi programa in didaktičnega gradiva, ki so ga prejeli udeleženci - bodoči mentorji za potrebe izvajanja delavnic z otroki.

Dne 9. oktobra 2020 smo pripravili in izvedli 8-urni strokovni seminar, ki smo ga namenili vsem mentorjem, ki so v sklopu tega projekta izvajali program z ranljivimi skupinami otrok. Seminar z naslovom **DELO S ČUSTVENO RANLJIVIMI OTROKI IN OBVLADOVANJE AGRESIVNOSTI** je izvedla priznana predavateljica in strokovnjakinja Ksenja Kos, univ.dipl.ped.in prof. sociologije.

2. oktobra 2021 smo za mentorje programa izvedli še eno strokovno izobraževanje v trajanju 8 ur, seminar **UČINKOVITA KOMUNIKACIJA S STARŠI**, ki ga je izvedla naša priznana strokovnjakinja dr. Branka Jurišič. Udeleženci seminarja so bili izredno zadovoljni in so v svojih evalvacijah ocenili vsebino seminarja in izvedbo predavateljice z najvišjimi ocenami.

Po zaključenem usposabljanju za mentorje in izdelanem načrtu dela, smo vsem vključenim strokovnim delavcem izdali licenco oz. certifikat na podlagi katerega so pridobili naziv usposobljenega mentorja programa **RAZVIJANJE POZITIVNEGA SAMOVREDNOTENJA OTROK IN MLADOSTNIKOV (BASE)**.

V oktobru in novembru 2020 so usposobljeni mentorji programa BASE na svojih šolah organizirali roditeljske sestanke s starši učencev, ki so jih nameravali vključiti v projekt in jim predstavili osnovne značilnosti in vsebino programa. Predstavili so jim vlogo in podporo sofinancerja, Ministrstva za zdravje RS, ter jih informirali o pričakovanih rezultatih in koristih, ki jih bodo imeli njihovi otroci od sodelovanja v tem programu. Staršem so poleg tega razdelili navodila in napotke, kako lahko tudi sami, v domačem okolju, spodbujajo otroke in vplivajo na krepitev njihove zdrave samopodobe.

Po izvedeni predstavitvi projekta so mentorji pozvali starše, da podajo pisna soglasja za izvedbo začetne Analize mladostnikovega samovrednotenja (AMS) in za vključitev njihovih otrok v izvajanje programa. Obrazec soglasja je vseboval tudi našo izjavo o spoštovanju Zakona o varstvu osebnih podatkov, ki se nanašajo na zbiranje, urejanje in vrednotenje osebnih podatkov vseh učencev, ki bodo vključeni v izvajanje programa. Večina staršev se je s tem strinjala in podpisala soglasja. Na podlagi pridobljenih soglasij so mentorji na vsaki šoli formirali skupine in izvedli začetno testiranje učencev z Analizo mladostnikovega samovrednotenja. Izpolnjene AMS so nam poslali v obdelavo in vrednotenje. Z dobljenimi rezultati za vsakega otroka in za vsako skupino oz. razred, smo jih seznanili v obliki pisnega poročila. Iz tega poročila in priložene interpretacije rezultatov so mentorji za vsakega učenca pridobili informacijo o splošni razvitosti njegovega samovrednotenja na področju učenja, kot tudi posameznih dejavnikov, ki vplivajo na to samovrednotenje in sicer občutkov varnosti, identitete, pripadnosti, smiselnosti in sposobnosti.

Na Inštitutu smo s pomočjo ustreznega računalniškega programa obdelali in analizirali 404 začetnih AMS in 19 začetnih BASE vprašalnikov. V programu je sodelovalo še 22 učencev, ki niso izpolnili AMS. V programu je sodelovalo skupaj 445 otrok. Obdelali smo vse pravilno izpolnjene začetne vprašalnike AMS za vsakega posameznega učenca, izdelali poročilo AMS za posamezno skupino, ki smo ga opremili s strokovno interpretacijo in jo poslali mentorjem. V omenjenih poročilih smo opredelili učence s podpovprečnimi rezultati na področju samovrednotenja, ter navedli tudi njihove dosežke na vseh petih elementih (varnost, identiteta, pripadnost, smiselnost, sposobnost). Učence, ki so izkazali podpovprečne rezultate na področju skupnega samovrednotenja, ter nizke rezultate na področju varnosti in pripadnosti, smo opredelili kot ranljive in jih predlagali mentorjem kot prioritete za vključitev v izvajanje tega programa.

Vse mentorje smo ob tej priliki pozvali, da nas kontaktirajo po telefonu ali e-mailu v kolikor bodo potrebovali dodatne informacije in podrobnejšo razlago in analizo dosežkov njihovih učencev. To so v glavnem tudi storili, in smo na ta način, v telefonskih razgovorih skupaj analizirali dosežene rezultate učencev. Obenem smo mentorje informirali o možnosti, da naše kontakte sporočijo tudi staršem vključenih učencev, v kolikor bi se želeli podrobneje pozanimati o programu in doseženih rezultatih njihovih otrok.

V skladu z dogovorom, ter sprejetim načrtom dela so nekateri mentorji začeli z izvajanjem delavnic že proti koncu leta 2020, večina pa se je vključila v delo po programu januarja 2021. Delo po programu so mentorji izvajali z različno velikimi skupinami otrok oz. razredi, v katerih je bilo od najmanj 10 do največ 26 otrok. Delavnice in posamezne vaje so potekale v skladu z zastavljenim načrtom dela, ki ga je vsak izmed mentorjev predhodno izdelal v skladu z didaktičnim gradivom in navodili za izvajanje programa z ranljivimi otroki. V večini primerov so mentorji zaključili z izvajanjem delavnic konec maja oz. sredi junija 2021 - ob zaključku šolskega leta, kar je v povprečju pomenilo 6-mesečno izvajanje programa s skupinami ranljivih otrok.

V prvem letu izvajanja programa, predvsem zaradi vpliva pandemije Covid19 in zapiranja šol ter razredov so mentorice izvajale program tudi na daljavo in izvedle nekaj manj ur programa, kot so to načrtovale. Večinoma so delavnice trajale 1 šolsko uro, ponavadi 1 x na teden, nekateri mentorji pa so občasno izvajali delavnice tudi 2 x tedensko, ali pa 1 x na 2 tedna. Delavnice so potekale večinoma v sklopu razrednih ur, včasih v sklopu interesnih dejavnosti ali nadomeščanja nekaterih ur. Po končani izvedbi delavnic smo na podlagi poročil mentorjev ugotovili, da je bilo v tem času v dveh letih izvedenih skupaj 605 ur delavnic.

V času izvajanja programa smo bili v kontaktu z mentorji po telefonu, e-mailu ali osebno, ter jim nudili potrebno podporo z namenom učinkovitejšega izvajanja programa, reševanja morebitnih nejasnosti in nastalih problemov, ter doseganja čim boljših rezultatov. Proti koncu šolskega leta 2020/21, pa smo pozvali vse tiste mentorje, ki so izvajali program z učenci zaključnih razredov OŠ, da izvedejo zaključne AMS in nam jih pošljejo v obdelavo in vrednotenje. Istočasno so vsi mentorji pripravili in nam poslali svoja Končna poročila o 1. letu izvajanja programa na standardnem obrazcu, in nam jih poslali v obdelavo do konca junija 2021. Vse mentorje, ki so po prvem letu zaključili z

izvajanjem programa z izbranim razredom oz. skupino smo obvestili, da je potrebno v naslednjem šolskem letu 2021/22, izbrati novo skupino učencev, ki bo sodelovala v programu, glede na 3-letno trajanje programa in odobreno sofinanciranje s strani MZ.

V skladu z ugotovljenimi potrebami in željami mentorjev smo organizirali tudi supervizijska srečanja z osebnim obiskom na vseh šolah in s sodelovanjem vseh mentorjev. Ta oblika supervizije se je pokazala kot izjemno primerna in koristna, saj smo se na ta način lahko posvetili vsakemu mentorju posebej, ugotavljali obstoječe posebnosti, odgovorili na zastavljena vprašanja, ter pojasnili nejasnosti glede poteka programa.

Po končanih delavnicah, v maju in juniju 2022, so sodelujoči otroci še enkrat izpolnili Analizo mladostnikovega samovrednotenja (AMS), tokrat kot zaključno analizo. Rezultate smo primerjali z začetnimi rezultati AMS in izdelali končno primerjalno analizo za vsakega posameznega učenca, za vsako skupino oz. mentorja in vsako vključeno šolo.

Na podlagi končnih poročil mentorjev ugotavljamo, da je bilo v projekt RAZVIJANJE POZITIVNEGA SAMOVREDNOTENJA RANLJIVIH OTROK vključenih 445 učencev, najmanj 10 in največ 26 v eni skupini.

Začetno analizo AMS so izpolnili 404 učenci, končno skupaj 310 učencev, primerjalno analizo AMS pa smo lahko izvedli za 296 otrok. Vprašalnik BASE je izpolnilo 19 otrok, v programu pa je sodelovalo še 22 otrok, ki niso izpolnili nobenega vprašalnika.

Preglednica vključenih šol in sodelujočih strokovnih delavcev

	Ustanova	Priimek	Ime
1.	IV. OŠ Celje	Fajdiga	Klaudija
		Hartman	Tamara
2.	OŠ Brezovica	Manevski	Vaniya
		Sbil	Irena
3.	OŠ Elvire Vatovec Prade	Jakomin Velikanje	Orjana
		Žagar	Tinkara
4.	OŠ Hajdina	Medved	Urška
		Novak	Andreja
5.	OŠ Hruševce Šentjur	Hriberšek	Vanja
6.	OŠ Matije Čopa Kranj / Jakoba Aljaža	Preložnik	Mateja
		Cankar	Barbara
7.	OŠ Miroslava Vilharja Postojna	Oražem Grm	Barbara
		Matić	Tatjana
8.	OŠ Naklo	Bertoncelj	Tinka
		Hafner Krek	Andreja
9.	OŠ Puconci	Cigut	Darja
		Vidmar	Monika
10.	OŠ Veržej	Hanžekovič	Sonja
		Petovar	Klavdija

Preglednica izvedenih aktivnosti

Št.	Izvedene aktivnosti projekta v l. 2020 do 2022	Datum
1.	Organizacijska vzpostavitev mreže OŠ	februar 2020
2.	Usposabljanje za mentorje programa BASE – 1. del	6. in 7. marec 2020
3.	Usposabljanje za mentorje programa BASE – 2. del	26. in 27. junij 2020
4.	Oblikovanje programa in načrta za delo z ranljivimi otroki	sept. 2020
5.	Strokovna podpora mentorjem	okt. - dec. 2020
6.	Predstavitve programa staršem in pridobitev pisnih soglasij	okt. - nov. 2020
7.	Izvedba in obdelava začetnih AMS, opredelitev ranljivih otrok	okt. -dec. 2020
8.	Izvajanje programa z učenci v razredih, s poudarkom na ranljivih učencih	jan. - jun. 2021
9.	Sprotna evalvacija in spremljanje programa	jan. - jun. 2021
10.	Izvedba seminarja DELO Z ČUSTVENO RANLJIVIMI OTROKI IN OBVLADOVANJE AGRESIVNOSTI	9. oktober 2020
11.	Izvedba supervizijskih srečanj	sept. - okt. 2021
12.	Izvedba zaključnih AMS (za otroke, ki so zaključili program)	maj - jun. 2021
13.	Izvedba začetnih AMS za novo vključene otroke	sept. 2021
14.	Nadaljevanje izvajanja programa z učenci	okt. 21 - jun. 22
15.	Izvedba seminarja UČINKOVITA KOMUNIKACIJA S STARŠI	2. oktober 2021
16.	Strokovna podpora mentorjem	sept. 21 - jun. 22
17.	Izvedba zaključnih AMS za vse otroke, vključene v program	maj. - jun. 2022
18.	Izdelava končnih poročil mentorjev	jun. - jul. 2022
19.	Obdelava zaključnih AMS in poročil mentorjev	jul. - avg. 2022
20.	Evalvacija projekta in priprava končnega poročila	sept. - nov. 2022
21.	Predstavitve rezultatov projekta OŠ	nov. 2022

Evalvacija projekta

V septembru 2022 smo pristopili k izdelavi končnega poročila, v katerem smo upoštevali in primerjali pridobljene rezultate učencev s pomočjo AMS vprašalnikov in povzeli mnenja in ocene mentorjev na podlagi njihovih poročil.

Rezultati AMS v letih 2020/2022

Primerjava rezultatov AMS vprašalnikov vključuje vse pridobljene rezultate za posamezne učence, skupine oz. razrede, mentorje in šole, ki so sodelovale v tem projektu v letih 2020, 2021 in 2022.

Začetno Analizo mladostnikovega samovrednotenja je izpolnilo 404 otrok, končno AMS pa 310 otrok. Od vseh obdelanih AMS, smo lahko primerjalno analizo izvedli za 296 otrok, (to so tisti učenci, ki so izpolnili in začetno in končno AMS). Na podlagi obdelave začetnih in končnih analiz AMS, primerjalnega poročila, ter poročila mentorjev o izvajanju programa (za skupino in individualno), smo pripravili končno evalvacijsko poročilo o izvajanju tega programa. V njem smo predstavili rezultate vsakega posameznega učenca in skupine. Primerjalna poročila, ki vsebujejo povzetek doseženih rezultatov vseh učencev, ki so sodelovali v projektu in v celoti izpolnili obe analizi AMS, začetno in končno, smo že poslali vsem mentorjem, vsakemu samo za njegovo skupino oz. razred.

Tabela

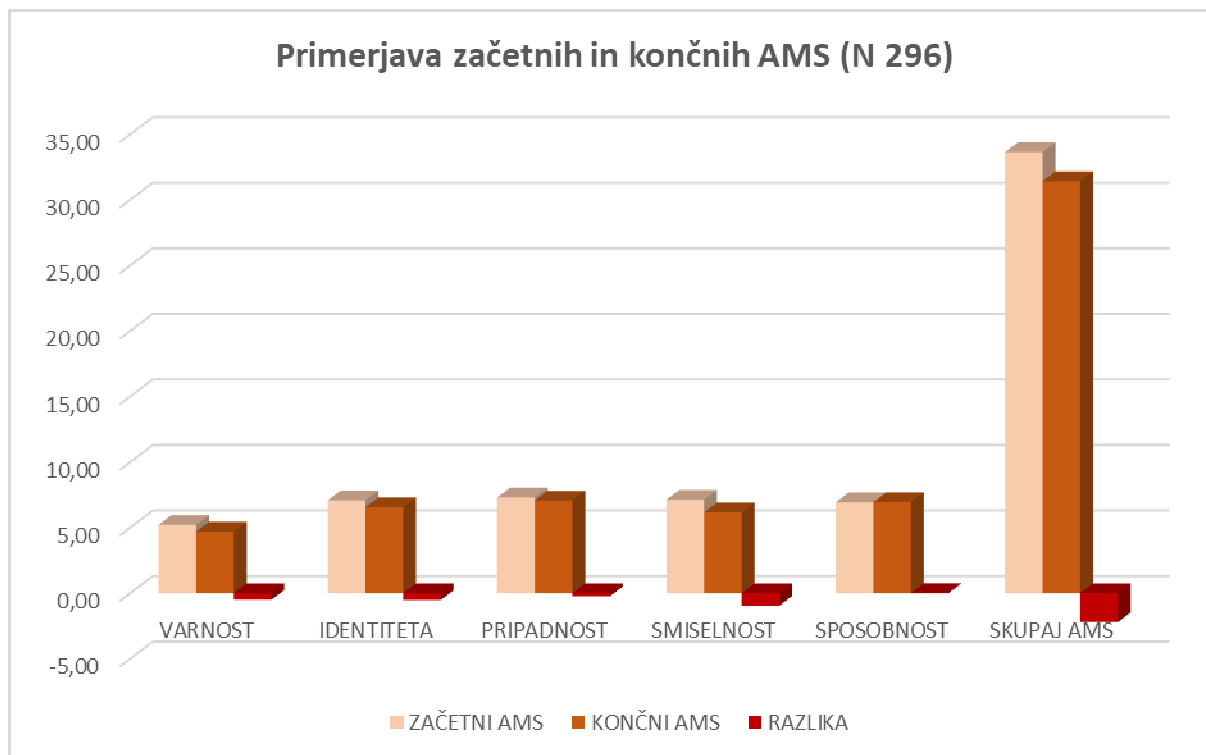
Primerjava začetnih in končnih AMS (N 296)

Elementi	Varnost	Identiteta	Pripadnost	Smiselnost	Sposobnost	SKUPAJ
Začetni AMS	5,21	7,08	7,29	7,12	6,93	33,63
Končni AMS	4,70	6,56	7,06	6,16	6,94	31,41
RAZLIKA	-0,51	-0,53	-0,23	-0,96	0,02	-2,22

Tabela z rezultati samo tistih učencev, ki so izpolnili in začetno in končno AMS

Grafični prikaz

Povprečni rezultat samovrednotenja na področju učenja vseh učencev, ki so sodelovali v programu kaže na manjši upad skupnega samovrednotenja, ter pri posameznih dejavnikih (varnost, identiteta, pripadnost in največ na področju smiselnosti), le na dejavniku sposobnosti oz. kompetentnosti učencev se opaža minimalno izboljšanje.

Glede na dejstvo, da samovrednotenje učencev v drugi in tretji triadi osnovne šole po navadi ima tendenco zniževanja oz. upada (zaradi odraščanja, vpliva pubertete, različnih pritiskov in zahtev, ki jih prinašajo šolske obveznosti in bližajoči se konec šolskega leta), menimo, da je uspeh že samo dejstvo, da ni prišlo do večjega upada končnega samovrednotenja. Tokrat moramo upoštevati tudi vplive pandemije Covida19, ki je še dodatno vplivala na slabše rezultate glede na pričakovanja.

Nedvomno so se procesi na področju razvijanja samovrednotenja pri sodelujočih učencih, v teh dveh šolskih letih začeli odvijati, in se bodo ob izvajanju delavnic za krepitev občutka lastne vrednosti nadaljevali tudi v prihodnje, kar bo okrepilo posamezne dejavnike in se bo tudi pokazalo kot izboljšanje končnega rezultata samovrednotenja na področju učenja.

Poročila mentorjev o izvajanju programa in zaznanih spremembah (N 18)

Do sredine julija 2022 smo zbrali vsa končna poročila o izvajanju programa 18 mentorjev, ki so sodelovali v projektu. Na začetku izvajanja projekta leta 2020 je bilo v program vključenih 20 mentoric, ker sta dve v tem času nastopili porodniški dopust, jih je na koncu le 18 izpolnilo zaključno poročilo. Na podlagi vsebinske analize prejetih poročil smo ugotovili število ur programa, ki so jih mentorji izvedli s svojimi skupinami učencev, pogostost izvajanja delavnic tedensko, število sodelujočih učencev v delavnicah, njihovo starost, ter razred, v katerega so bili vključeni. Na podlagi poročil o izvajanju programa smo ugotovili, da je v programu sodelovalo večje število učencev, kot jih je izpolnilo začetno in končno AMS, glede na dejstvo, da vsi starši niso izpolnili pisnih soglasij za testiranje oz. izpolnjevanje AMS.

Pregled vključenih skupin otrok in število izvedenih ur delavnic

ID	Mentor	Šola	Št.otrok	Starost otrok	Trajanje ur
5513	Fajdiga Klaudija	IV. Osnovna šola Celje	18	11	40
5522	Sbil Irena	Osnovna šola Brezovica	16	11	15
5533	Sbil Irena	Osnovna šola Brezovica	25	11	15
5531	Manevski Vaniya	Osnovna šola Brezovica pri Ljubljani	10	12	19
5534	Manevski Vaniya	Osnovna šola Brezovica pri Ljubljani	16	10	10
5523	Jakomin Velikanje Orjana	Osnovna šola Elvire Vatovec Prade	23	13	44
5526	Žagar Tinkara	Osnovna šola Elvire Vatovec Prade	15	14	44
5514	Medved Urška	Osnovna šola Hajdina	19	11	21
5515	Novak Andreja	Osnovna šola Hajdina	19	12	10
5520	Hriberšek Vanja	Osnovna šola Hruševac Šentjur	25	11	25
5521	Hriberšek Vanja	Osnovna šola Hruševac Šentjur	23	12	45
5527	Cankar Barbara	Osnovna šola Matije Čopa Kranj	21	13	25
5532	Preložnik Mateja	Osnovna šola Matije Čopa Kranj	19	7	41
5529	Oražem Grm Barbara	Osnovna šola Miroslava Vilharja	26	15	20
5530	Matić Tatjana	Osnovna šola Miroslava Vilharja	26	13	17
5524	Hafner Krek Andreja	Osnovna šola Naklo	34	11	53
5525	Bertoncelj Tinka	Osnovna šola Naklo	22	13	25
5528	Bertoncelj Tinka	Osnovna šola Naklo	23	13	20
5516	Cigüt Darja	Osnovna šola Puconci	22	10	43
5517	Vidmar Monika	Osnovna šola Puconci	17	13	24
5518	Hanžekovič Sonja	Osnovna šola Veržej	10	12	19
5519	Petovar Klavdija	Osnovna šola Veržej	16	12	30
	SKUPAJ		445	11,82	605

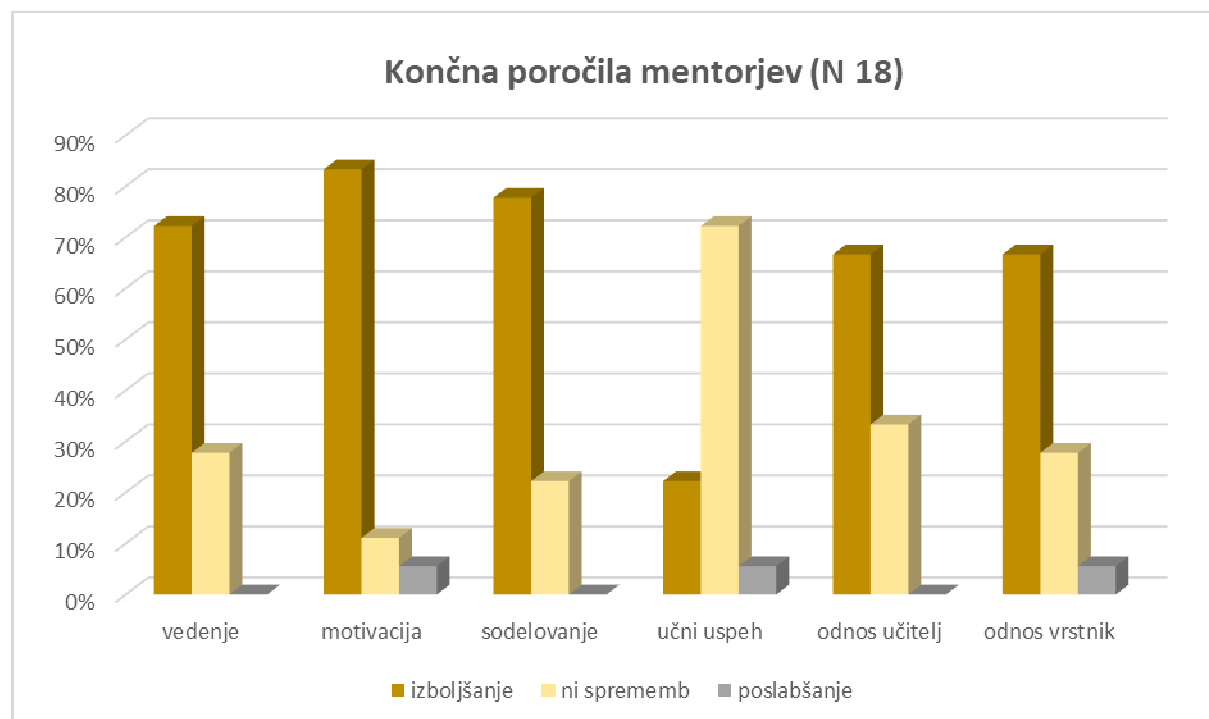

Mentorji so navajali tudi različne oblike vključenosti tega projekta v šolsko delo (razredne ure, izbirne vsebine, interesne dejavnosti, izven šolske dejavnosti...). V nadaljevanju so navedli svoja opažanja o zaznanih spremembah pri učencih (izboljšanje, poslabšanje oz. brez zaznanih sprememb) na posameznih področjih (vedenje, motivacija, sodelovanje, učni uspeh, odnos učenec – učitelj in odnos do sovrstnikov).

Področja	vedenje	motivacija	sodelovanje	učni uspeh	odnos do učitelja	odnos do učencev
IZBOLJŠANJE	13	15	14	4	12	12
NI SPREMEMB	5	2	4	13	6	5
POSLABŠANJE	0	1	0	1	0	1
Število	18	18	18	18	18	18

Področja	vedenje	motivacija	sodelovanje	učni uspeh	odnos do učitelja	odnos do učencev
IZBOLJŠANJE	72%	83%	78%	22%	67%	67%
NI SPREMEMB	28%	11%	22%	72%	33%	28%
POSLABŠANJE	0%	6%	0%	6%	0%	5%
%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Grafični prikaz

Rezultati obdelanih 18-ih končnih poročil mentorjev o izvajanju programa so prikazani v zgornji tabeli in priloženem grafu.

Ugotavljamo, da je večina mentorjev, po končanem izvajanju programa, zaznala izboljšanje na naslednjih področjih:

- **povečana motivacija učencev (83%)**
- **sodelovanje učencev (78%)**
- **vedenje učencev (72%)**

Večina mentorjev ugotavlja, da je vpliv programa bil najmanjši na učni uspeh učencev oz. spremembe ali izboljšanje na področju učnega uspeha je bilo najmanjše:

- **učni uspeh - brez sprememb (72%)**

Mentorji menijo, da se učni uspeh zaradi izvajanja tega programa ni spremenil (72%), oz. da pri učnem uspehu ni možno ugotoviti sprememb, ki bi bile rezultat izvajanja tega programa. Približno ena petina mentorjev (22%) pa ugotavlja, da je program pozitivno vplival na učni uspeh njihovih učencev. Samo eden izmed mentorjev meni, da je poslabšanje učnega uspeha rezultat oz. posledica sodelovanja v tem programu.

Večinoma so mentorice navajale naslednje ugotovitve o pozitivnih rezultatih izvedenega programa pri sodelujočih učencih:

- S programom smo uspešno izboljšali stanje v razredu, ki je veljal za enega najbolj problematičnih na šoli
- Projekt je zelo dobro zasnovan, koristen in dosega svoje cilje
- Odnos je bolj spoštljiv, zbranost in osredotočenost sta se povečali
- Odnosi so boljši. Zagotovo delavnice izvajam še naprej
- Pri večini učencev je opazno izboljšanje medsebojnih odnosov in motivacije
- Zanimivost in uporabnost vsebin delavnic
- Učencem so bile dejavnosti všeč, uspešneje smo reševali konflikte
- Program je pozitivno vplival na učence in celotno skupino
- Večja pripravljenost sodelovati in zmožnost poslušati
- Učenci so zrelejši in odgovornejši, aktivnosti so jih vselej pritegnile
- Pri otrocih je viden napredek na vseh področjih
- Pohvalila bi program izobraževanja in predavateljice
- Delavnice so veliko pripomogle k spoznavanju novih vsebin, učenci so bili sposobni nuditi pomoč drugim

- Delavnice so popestrile učni načrt, z učenci lahko vzpostaviš drugačen odnos
- Učenci so se veselili aktivnosti in so dobro sodelovali
- Z učenci smo v urah uživali, se sproščali in spoznavali
- Učencem so bile delavnice všeč in so jih radi izvajali
- Večja pripravljenost učitelju zaupati svoje stiske
- Učenci so sodelovali tudi s sošolci, ki jih drugače ne bi izbrali , jih imajo za prijatelje

Nekatere mentorice pa so opazile naslednje:

- Opažam upad motivacije in več agresivnosti pri nekaterih učencih
- Ni zaznanega napredka - otroci ostajajo zadržani in pasivni
- Sama se pri izvajanju projekta BASE počutim zelo neuspešno, saj ni zaznati napredka

Mnenja nekaterih mentoric programa

Tinkara Žagar, OŠ Elvire Vatovec Prade

Zagotovo bom posamezne delavnice izvajala tudi v naprej in jih tako koristno uporabila tudi pri drugih učencih.

Tinka Bertancelj, OŠ Naklo

Učenci so lepo sodelovali, kar pripisujem tudi temu, da so se navadili te oblike dela, res so napredovali iz meseca v mesec. Izboljšala se je komunikacija in sprotno reševanje konfliktov ter medvrstniška pomoč.

Klavdija Petovar, OŠ Veržej

Hvaležna sem, da sem lahko sodelovala v tem projektu in vesela, da se je program izvajal na naši šoli. Izpostavila bi, da so mi bila predavanja, ki sem jih bila deležna kot mentorica v veliko korist pri mojem delu in osebni rasti. Vsi predavatelji so korektno in profesionalno predstavili vsebine, tudi gradivo, ki smo ga prejeli je zelo uporabno in kvalitetno. Zelo pomembno se mi zdi, da sem kot mentorica imela možnost, da sem lahko poiskala podporo in svetovanje, če bi to potrebovala. Želim si, da bi bilo takšnih projektov veliko več, in da bi bili širše zastavljeni.

Irena Sbil, OŠ Brezovica pri Ljubljani

Projekt se mi zdi zelo dobro zasnovan in zelo koristen. Ocenjujem, da dejansko dosega svoje cilje.

Klaudija Fajdiga, IV OŠ Celje

Verjamem, da je ta projekt ključen za izboljšanje stanja v razredu in je pomagal k izboljšanju odnosov predvsem med učenci in učitelji. Zato sem na splošno zadovoljna in vesela, da učenci sedaj bolje sodelujejo z učitelji in so tudi starši zadovoljni, ker to v prihodnosti pomeni tudi izboljšanje uspeha učencev in oddelka na vseh ravneh učnega procesa. Po končanem porodniškem dopustu bom zagotovo to znanje uporabljala in nadgradila z drugo generacijo učencev.

Barbara Oražem Grm, OŠ M. Vilharja Postojna

Menim, da so učenci usvojili zavedanje, zakaj je tako pomemben v življenju zdrav občutek lastne vrednosti in kako je vsak od nas poklican k temu, da ga skozi aktivnost in odnose nenehno krepi, obnavlja, gradi...

Mateja Preložnik, OŠ Jakoba Aljaža Kranj

Skozi igro, glasbo smo razvijali občutek lastne vrednosti. Program je res pozitivno vplival na učence, na celotno skupino in name osebno.

Seznanjanje staršev z izvajanjem programa

Pred začetkom izvajanja programa smo v sodelovanju z usposobljenimi mentorji na vsaki izmed vključenih šol predstavili program RAZVIJANJE POZITIVNEGA SAMOVREDNOTENJA RANLJIVIH OTROK, njegov namen, potek in pričakovane cilje. Za starše smo pripravili vabilo s kratkim povzetkom vsebine programa in jim ga razdelili na predstavitvi. Starše smo pozvali, da izpolnijo pisna soglasja o sodelovanju njihovega otroka v programu in izpolnjevanju testa AMS pred začetkom in po končanju izvajanja delavnic. Velika večina staršev je soglasje izpolnila in s tem omogočila sodelovanje otrok v programu, ter vrednotenje dosežkov s pomočjo AMS. Nekateri starši, kljub povabilu, soglasja niso podpisali, zato njihovih otrok nismo vrednotili z AMS, v delavnicah pa so kljub temu lahko sodelovali.

Starše smo pozvali, da spremljajo učinke izvajanja programa skozi razgovore s svojimi otroki o poteku delavnic, skozi spremembe v njihovem obnašanju, motivaciji in pripravljenosti za šolsko delo, odnose do sošolcev, kakor tudi odnos do svojih družinskih članov. Mentorjem smo podali navodila kako lahko seznanijo starše z doseženimi rezultati njihovih otrok na testu AMS, po posameznih dejavnikih in končnem rezultatu. Obenem starše lahko poučijo na kakšen način in s kakšnimi prijemi bodo tudi v domačem okolju okrepili prizadevanja mentorjev za izboljšanje samovrednotenja in dvig otrokovega občutka lastne vrednosti. To velja še zlasti za področje varnosti, na katerega imajo starši največji vpliv, ki se ga lahko okrepi predvsem v pozitivnem in vzpodbudnem domačem okolju in predstavlja osnovo in izhodišče za razvijanje vseh ostalih elementov (dejavnikov) samovrednotenja.

Nekateri starši so na srečanju z mentorji pohvalili izvajanje projekta RAZVIJANJE POZITIVNEGA SAMOVREDNOTENJA RANLJIVIH OTROK, ker so ugotovili, da otroci potrebujejo take vrste pogovorov, ki jim omogočijo pridobivanje znanja in veščin, ter primernih in sprejemljivih strategij za reševanje različnih problemov v šolskem okolju in življenju nasploh.

Povzetek

V zaključku lahko povemo, da smo v sklopu projekta RAZVIJANJE SAMOVREDNOTENJA RANLJIVIH OTROK, v letih 2020, 2021 in 2022 zastavili in uspeli uresničiti naslednje cilje:

1. Vzpostavili smo mrežo 10-ih sodelujočih osnovnih šol iz vse Slovenije, Primorska, Notranjska, Osrednja Slovenija, Gorenjska, Savinjska in Prekmurje.
2. Pripravili in prilagodili smo program za razvijanje pozitivnega samovrednotenja ranljivih otrok v slovenskih osnovnih šolah.
3. Izvedli smo 48 ur izobraževanj in usposobili 20 strokovnih delavcev za izvajanje programa z ranljivimi skupinami otrok ter jim podelili certifikate o usposobljenosti za mentorja BASE.
4. Mentorjem smo razdelili 10 didaktičnih gradiv (po 1 na šolo), knjigo za delo s starši ter dodatno literaturo, ki jim je v pomoč pri izvajanju programa.
5. V sodelovanju z mentorji - izvajalci programa, smo informirali starše vključenih otrok in si prizadevali ozavestiti jih o pomenu zdrave samopodobe njihovih otrok.
6. Na podlagi rezultatov začetne analize AMS in začetnega BASE vprašalnika (za mlajše otroke iz 1. triade), smo identificirali ranljive učence na vseh 10-ih osnovnih šolah.
7. Aktivno smo spremljali rezultate izvajanja programa in jih evalvirali, ter mentorjem zagotavljali vso potrebno strokovno podporo po telefonu, e-mailu in v osebnih kontaktih.
8. V izvajanje programa smo aktivno vključili 445 osnovnošolskih otrok v starosti od 6. do 14. leta.
9. Mentorji so v 1. letu (od januarja do junija 2021) izvedli 240 ur delavnic po programu, v 2. šolskem letu (od septembra 2021 do junija 2022) pa 365 ur, v obeh letih skupaj pa 605 ur delavnic. V programu je sodelovalo 21 skupin otrok in mladostnikov. V času trajanja projekta je bilo v povprečju izvedenih 29 ur programa z vsako skupino učencev.
10. V povprečju je bil vsak otrok deležen nekaj manj kot 30 ur programa oz. delavnic.
11. Na podlagi poročil mentorjev ugotavljamo, da je bilo doseženo največje izboljšanje na področju povečane motivacije učencev (83%), sodelovanja učencev (78%) in njihovega vedenja (72%). Večina mentorjev ugotavlja, da je bil vpliv programa najmanjši na učni uspeh - izboljšanje na področju učnega uspeha je bilo najmanjše (22%).
12. Na podlagi primerjave doseženih rezultatov začetne in zaključne AMS, ki jo je izpolnilo 296 otrok, smo zaznali rahlo izboljšanje na področju sposobnosti oz. kompetentnosti na drugih dejavnikih in končnem rezultatu samovrednotenja pa je prišlo do rahlega upada.
13. V letih 2020, 2021 in 2022 smo redno in dosledno skrbeli za promocijo Ministrstva za zdravje RS z objavami na spletni strani našega Inštituta R.O.K. in na spletnih straneh vključenih šol ter pri ravnateljih, mentorjih, starših otrok in mladostnikov. Program smo predstavili tudi na Konferenci Ministrstva za zdravje, ki je potekala 5. aprila 2022 preko zooma.

Zaključek

Pričakujemo in si želimo, da bodo mentorji, ki so sodelovali v tem 3-letnem projektu RAZVIJANJE POZITIVNEGA SAMOVREDNOTENJA RANLJIVIH OTROK, po pridobljenih znanjih in izkušnjah, pozitivnih povratnih informacijah s strani sodelujočih otrok in njihovih staršev ter učiteljev, nadaljevali z izvajanjem tega preventivnega programa v različnih oblikah, ki jih le-ta ponuja: s celotnim razredom, z manjšimi skupinami otrok (nadarjeni, ranljivi, težavni...) ali individualno. Razsežnost tega programa, ter celovitost in sistematičnost didaktičnih gradiv, omogoča mentorjem implementacijo programa v različnih situacijah in oblikah šolskega dela, ter veliko improvizacij in prilagajanja različnim skupinam otrok in mladostnikov, na poti izboljšanja njihove samopodobe, ter krepitev občutka lastne vrednosti.

Prepričani smo, da je tudi znotraj šolskih kolektivov, še vedno veliko strokovnih delavcev, ki bi jim podobna izkušnja, znanje in usposobljenost za izvajanje tega programa veliko koristili pri njihovem pedagoškem delu, njihovim učencem pa odprli nove, učinkovite možnosti in poti pri razreševanju in obvladovanju življenjskih izzivov.

Sodelavci Inštituta za razvijanje osebne kakovosti pričakujemo, da bomo po zaključku projekta uspeli uresničiti tudi preostale navedene cilje, ki se nanašajo na dvigovanje ozavečenosti splošne in strokovne javnosti o pomenu pozitivne samopodobe otrok in mladostnikov za njihov razvoj in uspešnost v šoli in življenju.

Na podlagi dosedanjih rezultatov pri izvajanju programa RAZVIJANJE POZITIVNEGA SAMOVREDNOTENJA RANLJIVIH OTROK, ki so jih v preteklih dvanajstih letih, ob podpori in sofinanciranju Ministrstva za zdravje, dosegli ranljivi učenci vključenih slovenskih osnovnih in srednjih šol, smo prepričani, da si je potrebno še naprej prizadevati za podporo in sistemsko umestitev tega programa v naš šolski sistem, z namenom izboljšanja socialnega vključevanja vseh, še posebej pa ranljivih učencev.

V Ljubljani, 7.11.2022

Slavica Jankovič
vodja projektov izobraževanja

Greta Bratovš
direktorica